

ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД І ГАЛУЗЕВА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

Бияк Наталія

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

СПЕЦИФІКА ПЕРЕДАЧІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ІЗ КОЛЬОРОНІМАМИ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ МЕДІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Переклад медіатекстів у наш час є надзвичайно важливим, оскільки сучасний світ функціонує в умовах глобального інформаційного простору, де новини, аналітика та суспільно значущі повідомлення поширюються миттєво й одночасно різними мовами.

Сучасні медіа конкурують за увагу аудиторії, тому використовують всі наявні мовні засоби. Лаконічний, емоційно насичений медійний текст має бути переконливим і легко запам'ятовуватися. Саме фразеологізми найкраще відповідають цим вимогам.

Передача фразеологізмів у перекладі є одним із найскладніших завдань, оскільки перекладач має відтворити не лише денотативне значення, а й образність, конотацію, експресивність і прагматичний ефект.

У випадку фразеологізмів із кольоронімами додаткову складність створює те, що символіка кольорів у різних культурах не завжди збігається. Традиційними значеннями синього кольору є спокій, мир, небо, море. У німецькій мові є чимало фразеологізмів з компонентом *blau* для опису стану сп'яніння та невизначеності: *blau sein* – бути напідпитку; *ins Blaue hinein* – навімання [1, с. 13], а в англійській цей колір означає у першу смуток і меланхолію, а також аристократизм: *to feel blue* – сумувати; *blue blood* – аристократичне походження. В Україні блакитний колір є частиною національної символіки: «Синій колір – чисте небо над Україною, символ свободи, миру, вірності та мудрості» [2].

Під час перекладу фразеологізмів із кольоронімами використовуються повний фразеологічний еквівалент; частковий еквівалент; фразеологічний аналог; калькування; описовий переклад.

Найкращим варіантом є повний фразеологічний еквівалент, оскільки зберігається вся семантична структура виразу: *grünes Licht geben, rote Linie, schwarzer Markt, die weiße Fahne hissen*; *to give the green light, red line, black market, to raise / to wave the white flag*; *дати зелене світло, червона лінія, чорний ринок, підняти білий прапор*.

Частковий фразеологічний еквівалент полягає у збереженні значення, але образ або граматична структура можуть відрізняються. У таких випадках може частково зберігатися або втрачатися колірний компонент: *schwarzsehen* – бачити все в чорному кольорі; *ins Blaue hinein* – навмання, навгад; *eine weiße Weste haben* – мати бездоганну репутацію.

Якщо у мові перекладу відсутній схожий вираз, тоді застосовують фразеологічний аналог – використання іншого сталого виразу із подібним значенням: *schwarzfahren* – їздити зайцем; *blau sein* – бути напідпитку; *ins Schwarze treffen* – влучити в яблуко.

Однак такий прийом не завжди доречний, особливо коли потрібно передати символізм кольору. Калькування є одним із найпродуктивніших способів передачі кольоронімів у сучасному медіадискурсі. Перекладач буквально відтворює структуру іншомовного виразу: *rote Karte* – червона картка; *graue Zone* – сіра зона; *grüne Energie* – зелена енергетика; *blauer Planet* – блакитна планета.

У сучасному світі переклад медіатекстів виконує не лише мовну, а й соціальну, культурну та політичну функції. Він забезпечує доступ до глобального інформаційного простору, сприяє міжкультурному діалогу, впливає на формування суспільної думки та відіграє важливу роль у забезпеченні інформаційної безпеки. Саме тому дослідження перекладу фразеологізмів із кольоронімами в медіадискурсі є актуальним: такі одиниці концентрують культурні смисли, оцінні значення та прагматичні установки, які необхідно адекватно передати в іншомовному інформаційному середовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Byjak, N., Verhun, L. (2023). The use of the colour name blau in German media discourse and peculiarities of its translation. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 55, 9–19, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.55.1> [in English].
2. «У місті Львів». URL: https://u-misti.lviv.ua/prapor-ukrayini-sino-zhovtii-simvol-svobodi-neba-i-zolotikh-poliv/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 20.05.2026).